

Αγορά Μοδιάνο, ένα κόσμημα

Ανδρέας Γιακουμακάτος - 26/09/2022

Μια απειλή που καιροφυλακτεί πίσω από κάθε αποκατάσταση ή «εκσυγχρονισμό» κτιρίου του εικοστού αιώνα στα καθ' ημάς, είναι κατά κάποιον τρόπο η προσπάθεια εικονογραφικής ή πλαστικής σύνδεσης με το γούστο της εποχής μας. Ακόμη και όταν πρόκειται για διατηρητέο μνημείο, άλλοι επιχειρούν τον χρωματικό εμπλουτισμό, άλλοι ιδιωματικούς μορφολογικούς χειρισμούς, άλλοι την «εικαστική προσέγγιση», άλλοι ακόμη και την κατεδάφιση ή την ασύμβατη προσθήκη τμημάτων. Το βλέπουμε όχι μόνο στις πολυκατοικίες του '30 αλλά και σε άλλα, δημόσιας χρήσης κτίρια, των μουσείων -παλαιότερα- μη εξαιρουμένων. Άλλωστε από τσιμέντο είναι -συνήθως- αυτά τα κτίρια, ας τα κάνουμε λίγο πιο ενδιαφέροντα! Είναι -φαίνεται- δύσκολο να κατανοήσουμε ότι το μόνο ζητούμενο για ένα μοντέρνο κτίριο του προηγούμενου αιώνα είναι η «φιλολογική αποκατάσταση», η επιστροφή δηλαδή επακριβώς στην πρωτότυπη μορφή που είχε (καταρχήν εξωτερικά) κατά την αποπεράτωσή του. Τίποτα άλλο δεν προβλέπεται, αν μάλιστα πρόκειται για χαρακτηρισμένο «έργο τέχνης». Τούτο επιτυγχάνεται με επισκευές, σύμφωνα με τα αρχικά σχέδια του κτιρίου ή/και την ακριβή του αποτύπωση, ή ακόμη και με το εργαλείο της ανακατασκευής. Ένα κτίριο του 20ού αιώνα δεν είναι Παρθενώνας: επιβάλλεται η πιστή απόδοση της αρχικής «εικόνας» του, ενώ η αυθεντική «ύλη» του μπορεί για τον σκοπό αυτό να αντικατασταθεί με νέα.

Στην πάλλουσα καρδιά του εμπορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης ζωντανεύει και πάλι ένα κόσμημα της πόλης, η αγορά τροφίμων Μοδιάνο. Το όνομα συνδέεται στενά με την ίδια την ιστορία της επιχειρηματικότητας της μακεδονικής πρωτεύουσας, ήδη από τον 19ο αιώνα. Η αγορά σχεδιάστηκε το 1923 από τον γαλλοσπουδασμένο αρχιτέκτονα Ελί Μοδιάνο, μέλος της ισχυρής αυτής οικογένειας, για ιδιωτική εκμετάλλευση και σύμφωνα με τις διαδεδομένες τότε στην Ευρώπη αντιλήψεις της κλειστής αγοράς/στοάς. Ταυτίστηκε με την εμπορική και κοινωνική πραγματικότητα της πόλης επί έναν αιώνα, αλλά τα τελευταία χρόνια περιήλθε σε κατάσταση περίπου ερειπίου, εξαιτίας κυρίως της ποιότητας κατασκευής (από οπλισμένο σκυρόδεμα) και φυσικά της βαριάς χρήσης.

Η αρχιτέκτων Μόρφω Παπανικολάου (του γραφείου Sparch Σακελλαρίδου/Παπανικολάου) και η σύμβουλος αρχιτέκτων Κλεοπάτρα Θεολογίδου, τα τελευταία τέσσερα χρόνια κατάφεραν περίπου ένα θαύμα. Αντιμέτωπες το διατηρητέο αυτό κτίριο ως μνημείο του εικοστού αιώνα και επιχείρησαν την πιστή αποκατάσταση της μορφής του, καταρχήν εξωτερικά. Κυρίως όμως προχώρησαν στην ανακατασκευή του υπογείου και μέρους των καταστημάτων στον ισόγειο εσωτερικό χώρο, με απόλυτο σεβασμό στην αρχική μορφή και λειτουργική διάταξη. Μια προσέγγιση εξαιρετικά επιμελής έως και σχολαστική, και γι' αυτό επιτυχημένη, επειδή εξυπηρετεί το μνημείο και όχι τους αρχιτέκτονες. Αποδόθηκε έτσι η μορφοπλαστική λιτότητα του πρωτότυπου κελύφους και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του όπως τα γνώρισαν οι Θεσσαλονικείς επί δεκαετίες. Ακόμη και οι νέες λεπτομέρειες, όπως τα υλικά συμπλήρωσης, οι φωτισμοί και τα μηχανολογικά στοιχεία, εναρμονίζονται με τα παλαιά σε ένα έκτακτο αποτέλεσμα. Τόλμησαν επίσης τη δημιουργία ενός νέου χώρου στο εσωτερικό: τη διαμόρφωση του δώματος των καταστημάτων σε προσβάσιμη «πλατεία» για κάθε είδους εκδηλώσεις δημόσιου χαρακτήρα, με έναν ιδιαίτερα εύστοχο και συμβατό μορφοπλαστικό χειρισμό. Η αποκατάσταση της Μοδιάνο, παράδειγμα προς μίμηση.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα», 18 Σεπτεμβρίου 2022.